

Hetlendingar seta sítt álít á føroyingar:

»Føroyska oljan« skal bjarga Hetlandi

Hetlendingar vilja samstarva við føroyingar um olju og gass frá møguligum komandi keldum við Føroyar. Teir bjóða okkum at brúka goymslur og útbúnað teirra í stóra oljuterminalinum Sullom Voe. Hetta verður ein góð loysn fyri Føroyar og fyri Hetland. Teir fara at biðja um fund við lögmann í næstum

Jan Müller

úr Aberdeen

Hóast hvørki olja ella gass er staðfest í føroysku undirgrundini, so kann nettup føroysk olja og gass gerast ein av livbjargarunum hjá granna okkara fyri eystan, Hetlandi.

Nú nógv bendir á, at oljan frá framtíðar keldum í bæði Norðsjónum og økinum millum Føroyar og Hetland fer at verða flutt við smærri tangaskipum heldur enn gjøgnum rørløidingar – pipelines – eru hetlendingar av álvara farnir at telja dagar til oljuævtintir teirra er av.

Sullom Voe, oljuterminalin, sum er tann størsti av sínum slag í Europa og sum hevur havt ómetaligan týdning fyri bæði oljuvinnuna og ikki minst fyri Hetland, er í vanda fyri heilt at verða latin aftur. Hetta fer at fáa sera álvarsamar avleiðingar fyri alt tað hetlenska samfelagið. Bara við olju-goymslurnar í Sullom Voe eru knýtt 1200 arbeiðsplass. Fåa hetlendingar ikki avtalu um nýggjar olju- og gass-leveransur innan fá ár fer hetta so týðandi arbeiðsplassið og inntøkukeldan fyri Hetland helst í søguna stutt eftir ár 2000.

Fund við Tim Eggard

Á tíðindafundi í Aberdeen greiddu umboð fyri hetlenskar myndugleikar frá dæpru útlitunum, men vissaðu samstundis um, at allar súðir vóru ikki sýttar enn. Alt verður gjørt fyri at finna eina loysn. Hetlendingar hava júst havt fund við bretska orkumálaráðharran, Tim Eggard, um málið, og hann hevur lovað at vísa úr størsta álvara. Eisini hava verið fundir við Shell, sum stendur fyri meginpartinum av oljuframleiðsluni í Norðsjónum eystan fyri Hetland. Henda olja er tugartil flutt til Sullom Voe um rørløiding. Møguleikarnir við »offshore loading«, tvs. hvar olja verður flutt beinleiðis í tangaskipum heldur enn gjøgnum rørløiding, verður eisini umhugsað av Shell og øðrum stórum oljufeløgum, tí hetta er bilgiani.

Skulu hetlendingar framhaldandi vera við í frálanda-

vinnuni krevst fyri tað fyrsta, at oljufeløg, sum arbeiða í Norðsjónum, halda fram við at brúka oljuleiðingarnar til Sullom Voe. Harnæst krevst, at Hetland fær lut í norðuratlantisku oljun, og tað er her Føroyar koma inn í myndina.

Hetlandi tapti fyrsta »slagid« um Atlantshavsoljuna

Fyrsta oljan frá nýggju olju-provinsini vestan fyri Hetland – tosað verður her um »A westside story« – frá Foinavenfjellinum, skal flytast við tangaskipum til oljuterminalin Flotta á Orknoyggi. Henda avgerð hjá BP kom illa við hjá hetlendingum, sum hava hildið, at teirra oljuterminalur er nátturliga boðið uppá atlantshavsoljuna. Tann avtalan er gjørd fyri eitt fimt ára skeið. Hetta tíðarskeiðið skal eisini verða brúkt til at meta um, antin tað kann løna seg at leggja rørløidingar á havbotnin vestan fyri ella ikki. Til tess er neyðugt við at finna fleiri oljuleiðingur av Foinavenslagnum.

Men hetlendingar hava ikki givið skarvin yvir. Langt frá. Nú venda teir eygum móti Føroyum og eisini til lovaðni oljuøkinum millum Føroyar og Hetland, sum enn liggur ótroyst og óuppdagð.

Fara at tosa við lögmann

Ovast embætismaðurin hjá hetlenska lokalstýrinum, Malcolm Green, greiddi mikudagin tíðindafólki á »Offshore Europe« framsýningini í Aberdeen frá, at teir í næstum fara at venda sær til føroyskar myndugleikar fyri longu nú at leggja upp fyri einum samarbeiði um komandi føroyska olju og gass.

Við Tíðindablaðið Sosialin sigur Malcolm Green, at eingin ivi er um, at nógv olja og gass er í føroysku undirgrundini. Hetta benda allar metingar á.

– Vit fara at biðja um ein fund við lögmann í oktober fyri at greiða frá okkara sjónarmiðum, sigur hann og vísir til, at eitt samstarv millum føroyskar olju-myndugleikar og Sullom Voe fer at tæna báðum samfeløgnum.

– Hóast eingin olja og einki gass enn er staðfest, so eru vit vitandi um kannningar á føroyskum øki, sum eggja til víðari kanningar. Tað gongur nógv skjótari í

dag frá tí at olja er funnin, til framleiðsla kann byrja, enn fyrr, og hetta eiga føroyingar eisini at hugsa um. Vit vilja tí longu nú bjóða tykkum at brúka Sullom Voe terminalin, tá føroyska olja er veruleiki, leggur Malcolm Green afturat.

Tá skal henda oljan so flytast gjøgnum oljuleiðing á havbotninum. Slík oljuleiðing finst als ikki vestan fyri Hetland enn. Men Malcolm Green ivast ikki í, at tá stóri olju- og gasskeldur verða funnar í økinum millum Føroyar og Hetland, og hetta kann verða nær sum helst – og kann longu vera veruleiki, men verður hildið loyniligt – so fer tað at løna seg at leggja rørløidingar – heilt frá føroyskum øki og til Sullom Voe.

Hann vísir á, at fyri umhvørvið er hetta besti og tryggasti máttin at flyta framtíðar føroyska olju. Tað fer so eisini at geva væl av arbeiði til føroyingar úti á oljufeltinum. Mett verður eisini, at føroyingar fara at fá meira fyri oljuna við at flyta hana gjøgnum rørløiding enn við sokallaðum »shuttle« tangabátum frá oljuleiðingum og til lands. Malcolm Green hevur ongur meiningar um mogleikan at fara »føroyska« oljuna til lands í Føroyum. Hetta skuldi ikki verða neyðugt, tá ein so stóru oljuterminalur longu er í grannalagnum.

Tekin um stórar gassnøgdir

Sjálvur ivast Malcolm Green onga løtu í, at alt økið millum Føroyar og Hetland fer at verða ein stór framtíðar olju- og gassprovins. Hann vísir á, at oljufelagið Texaco hevur funnið sera stórar nøgdir av gassi nærhendis Clairholmfjellinum, sum liggur miðskeiðis millum Hetland og føroyska fiskimarkið.

Talan er eisini um gasskeldur á djúpum vatni út móti føroyska markinum. Texaco hevur gjørt hesi fund seinasta tvey árin og hevur megnað at hildið tey loyniligt til nú.

Talan er um so stórar nøgdir, at tað, sum er funnið higartil, kann nøka ein triðing av allari gassnýtsluni í Bretlandi.

Fleiri jarðfrøðingar, sum Sosialurin hevur tosað við seinasta árið, hava víst á mogleikan at finna stórar nøgdir av gassi í føroysku undirgrundini heldur enn olju. Hetta heldur Malcolm Green vera rættliga nátturligt, nú so nógv gass eisini er á bretska øki. Hann sigur, at verður rørløiding lögð frá økinum nærhendis Clair kann gassið flytast til Sullom Voe. Texaco arbeiðir við eini atlan at umgera gassið til eitt sera gott slag av diesololju. Er nógv gass føroyska megin miðlinjuna, so verður her talan

Hetlendingar vilja hava fund við lögmann og bjóða føroyingum samstarv um komandi olju og gass í føroysku undirgrundini

um eina heilt nýggja og stóra gassprovins, sum eisini skundar undir at fáa infrastruktur í økinum, tvs. pipelines til Hetlands.

Fund við olju-ræðleggingarnevnd

Við øðrum orðum er framtíðin hjá Hetlandi eisini knýtt at menningini av eini olju- og gassvinnu í føroyskum øki. Hetlendingar hava í vikuni havt fund við limir í føroysku oljuræðleggingarnevndini um umrøddu mál og teirra næsta stig er at koma til Føroya og greiða lögmanni, sum umsitur undirgrundarmál, frá sjónarmiðum sínum.

Malcolm Green sigur at enda í samrøðu við Sosialin, at eitt samstarv millum Føroyar og Hetland um olju og gass er rættliga nátturligt, tá hugsað verður um

tey tóttu søguligu og mentanarligu boðini, sum hava verið millum bæði samfelögin í mong mong ár.

Fyri at gera vart við seg hava hetlendingar ein rættliga stóran bás á framsýningini. At hesin básur eisini liggur stutt frá tí føroyska er helst av tilvild. Men mogleikar hava so longu verið hjá føroysku og hetlensku umboðunum á framsýningini at hittast hvør hjá øðrum og siga frá sínum sjónarmiðum um framtíðina.

Jákup Joensen, stjóri á Oilwind, fyrstu ferð við á oljuframsýning:

– Tað er rætt at vísa andlit

Tann stóra føroyska luttøkan á og áhugin fyri oljuframsýningini í Aberdeen fer helst fleiri heima at seta spurningin, um vit ikki her eina og so ofta áður hava tikið minnin ov fullan, og at tað er ov tíðliga at vera við á eini slíkari framsýning, nú eingin olja er funnin við Føroyar og vit enn ikki hava gjørt okkum nakrar tankar um, hvussu vit skulu taka móti hesi avbjóðingini.

Ein av luttakarunum á framsýningini er kandi føroyski idnaðarmaðurin, Jákup Joensen, stjóri á Oilwind

í Miðvági. Hann hevur luttikið á mongum framsýningum í utlandinum við ymsari fiskivinnuútgjöld. Vit spurdu, hvat hann heldur um hesa fyrstu føroysku luttøkuna nakrantíð á eini oljuframsýning.

– Eg haldi avgjørt, at tað er rætt at vísa andlit, at vit vísa umheiminum, at vit eru til. Hóast eingin olja enn er funnin, so bendir nógv á, at olja er í undirgrundini. Tá hugsað verður um, hvussu væl álðisins kanningarnar eru komnar, so er tað ikki ov tíðliga at fara at fyrirreika

seg til at taka móti hesi stóru avbjóðingini, sigur Jákup Joensen.

Hann heldur tað er av stórum týdningi, at vit ikki verða efturbátar, men at vit longu nú gera okkum út til at kunna veita tænastur, tá tørvur verður á teimum.

Jákup Joensen, sum hevur verið við á nógvum fiskivinnumessum kring heimin við teimum kendu Oilwind-snellunum, heldur eisini, at tað er hugaligt at siggia, at fleiri føroyskar fyrirkur og stovnar her kunnu vera saman um sama bás. Hevði

tað verið komið longri, so hevði tað sjálvandi verið betur at sýnt fram hvør sær, men hann heldur, at hetta er ein góð byrjan og skilagóður máti at vísa andlit uppá.

Vágoyggin er annars væl umboðað á framsýningini. Kommunurnar í oynni hava gjørt tilfar og ikki minst flogvøllurnir hevur lagt til rættis eina rættliga snotuliga og stóra brosjuru. Nevnt kann so eisini, at Atlantic Airways er við. Ein týðandi partur av tænastum til eina komandi fráladvinnu millum Føroyar og Hetland er nettup flugvøllur, og her verður hugsað um tyrlflugvøllur bæði við fólki og farmi.